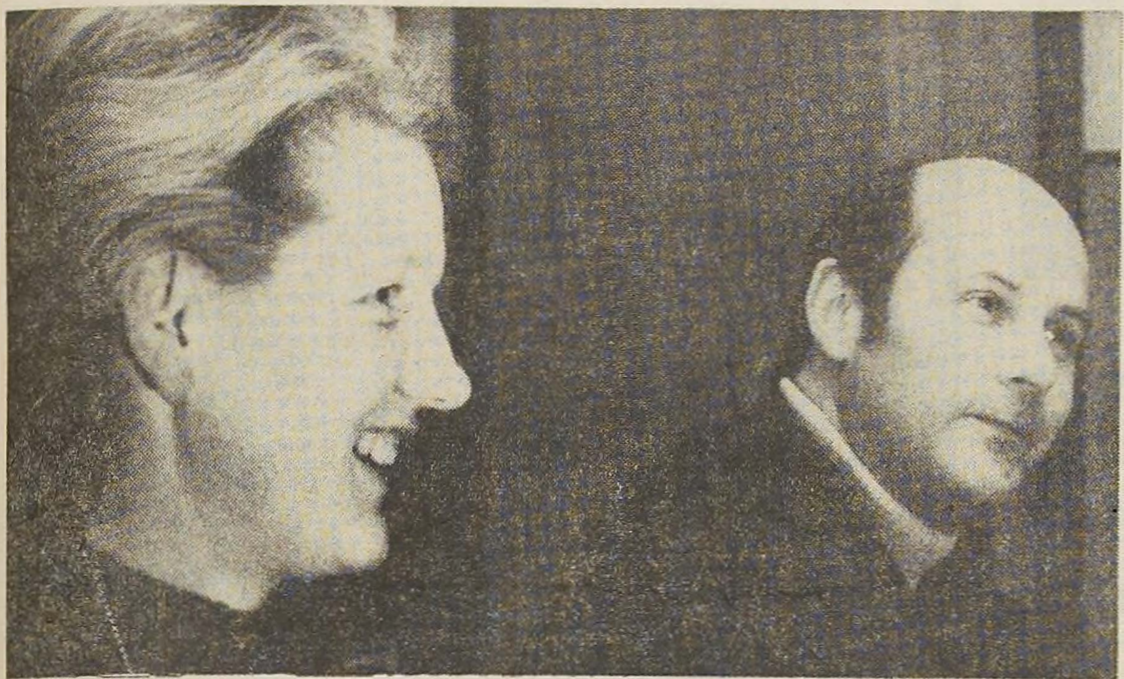

GOES. Ruim negen jaar stt in de G'se binnenstad het ms-katholiek internaat 'Huize Den Berg'. Er worden bina dert 'patiënten en pillen' verpleegd. M'ntens dertig kinderen zijn misvormd, t'f'oot en m elk geval no01t m staat meer te doen dan in bed liggen en soms wat over de grond kruipen. Er werken in 'Huize Den Berg' j'na even::eel verpleegsters als er bewoners zijn. Een organisatie, waarb1j zeker tweehonderd

personen betrokken z1jn. Toch weet de Goese bevolking nauwelijks wat, zich in het internaat afspeelt. Twee jaar geleden nog verzochten verschillende Goese middenstanders de verpleegsters niet te lang met de kinderen in de buurt van hun winkel te blijven. De samenleving wordt liever niet geconfronteerd met mensen die niet voor hun plaats in de maatschappij kunnen vechten.

INTERNAAT STAAT SINDS NEGEN JAAR IN GOESE BINNENSTAD

'HUIZE DEN BERG' IS DE BURCHT VAN GOES

Directie zuster Spijker en geneeslee-r-directeur Van Opdorp ... 'de gemeenschap ziet 'Den Berg' niet ...'

De verpleegsters, die stuk voor stuk een speciale zwakzinnigenopleiding volgden, hebben een sterke emotionele band met de verpleegden, vooral met de patiënten. Er overlijden niet veel kinderen, maar wanneer het gebeurt, wordt er gehuild. Wie over euthanasie praat, loopt kans grote ruzies te krijgen. Euthanasie is volledig tegenstrijdig met het werk dat de meisjes in 'Den Berg' doen en daarom volledig uitgesloten.

Toch is de houding van de maatschappij, volgens geneesbeerdirectie A. F. R. van Opdorp, heel anders. Dat moeten we niet hebben, dat kan niet meedoen. dus niet het weg'.

Maar wat is de maatschappij eigenlijk wel wat er in tehuizen als 'Den Berg' gebeurt?

Van Opdorp: „Ik heb met de indruk dat de gemeenschap in Goes 'Huize Den Berg' ziet. Er zijn geen contacten, behalve dan met een buurtvereniging. Mijn wens is een normaal, prettig en vooral menselijk contact. Het gebeurt nu nog dat mensen op straat onze kinderen nakijken met een blik van 'Bah daar heb je die ramp kinders weer'. De mensen zouden het verschijnsel eindelijk eens moeten accepteren. Overigens geldt dat niet alleen voor Goes". Nu wordt het contact met de bevolking gestimuleerd, maar het is wel eens anders geweest. Truus Vermeulen (21) is acht jaar verpleegster in 'Den Berg'. Ze is hoofd van een lideling. Ze vertelt over voorvallen, op maar twee jaar geleden: „Er werd wel eens opgebeld door mensen die last hadden van de kinderen. En van de gemeente heeft er eens iemand gebeld met de mededeling dat men het beter vond wanneer we met de kinderen ergens zouden wandelen, waar niet teveel mensen waren. Wie er precies gebeld hebben weten we niet. Dat is nu twee jaar geleden. Overigens maakt je van de leiding toch niet langer dan een half uur weg'.

„We horen tegenwoordig geen klachten meer”, zegt dokter Van Opdorp. „Maar nog niet zo lang geleden” werden de kinderen geloof ik gezien als loslopende gekken”.

Ten jaar geleden zatm d'f' kinderrp met honderden opgeborgen in grote ialeo. Dat is niet lang zo geweest. r kwam geld lo, geld dat het isolement niet heeft kunnen 01-20-sen. Een van de argumenten om 'Den Berg' in de 's-leer-Hendrikskin

derenstraat te vestigen, was de moietelijkheid van het in de stad zijn. En nu is het nog steeds een burcht”, vertelt de geneesbeerdirecteur.

KINDERSCHOENEN

'Huize Den Berg' is bijna tien ja' icdden gesticht. De zwakzinnigenzorg stond nog in de kinderschoenen. In tien jaar is er veel goeds voor de zwakzinnigen gedaan, maar niet genoeg.

Zeeland telt nu drie tehuizen: „De Stnre” in Sluiskil met een kleine honderd verpleegden. 'Den Berg' met een even groot aantal en 'Vijnerreugd' in Middelburg, waar om, streeks driehonderdtachtig zwakzinnigen worden verpleegd.

Maar in Zeeland mogen achthonderdvijfde bedden zijn. Er zijn dan ook lange wachtlijsten. Vooral voor de oudere zwakzinnigen zijn de mogelijkheden nog uiterst gering. Dokter Van Opdorp beschikt over een map met dertig aanvragen voor opname. De bouw van een nieuw tehuis, binnenu en vijf jaar tien noorden valt ..Oes, zal de mogelijkheden weer wat verruimen. In elk geval kunnen dan tweehonderd patiënten en pupillen worden opgenomen. 'Den Berg' is nu een gebouw, sameQa-esteld uit zestien g-ote en kleinere huizen. De gebouwen zijn aan elkaar geknoopt met ganggetjes en trapgetjes. „Als je nachtdienst hebt, is het erg moeilijk”, m in dit gebouwencomplex te werken”, zegt afdelingshoofd Jacqueline van Liere (21). „Het is verschrikkelijk met al die gangen en die afstanden die je moet lopen. Een nieuw gebouw is echt wel op z'n plaats”. Sinds de zomer van 1971 zijn de uisters Franciscanessen uit 'Huize Den Berg' verdwenen. Er waren grote meningsverschillen met de ouders. Afdelingshoofd Ellen Zevenhuijzen (21): „De ouders mochten de kinderen niet meer op de zalen aflu-zen. Ze moesten wachten in de aula

tot hun kind door de verpleegster werd 'afgeleverd'.

Directrice zuster A. M. Spijker nu: „Ik heb er geen bezwaar tegen dat de ouders komen kijken. Het is zelfs een verlichting voor de verpleegsters. Destijds was het een praktische maatregel. Wij, als nieuwe directie, hebben er geen bezwaar tegen dat de ouders op de zalen komen, maar het moet wel redelijk blijven. Als er vier of vijf ouderparen over zo'n zaaltje rondrennen, wordt het heel wat moeilijker”.

Iedere belangstellende mag overal, op elk moment, in het huis komen kijken. Maar er zijn regels. Van Opdorp: „Die dingen liggen erg teer. Als zo'n land gevoed wordt, duurt dat soms drie kwartier. Dat moet gebeuren in alle rust en kalmte. Het kind kan opschrikken door een vreemde die plotseling opduikt en dan kan zo'n bezoek hinderlijk zijn”.

OUDERS

floe slaan de ouders in het algemeen tegenover hun kind dat opgenomen is in 'Huize Den Berg'?

Psycholoog J. G. van der Sman stelt dat in het algemeen gezegd moet worden: De ouder blijft ouder. Maar er komen vele emoties om de hoek kijken.

De psycholoog: „Het is altijd een kwestie van eergevoel. Men vraagt zich af hoe het toch mogelijk is @t je uit je eigen relatief gezonde lichaam zo'n kind hebt gekregen. Het

is 11 veel gevallen echt een narcistische krenking. Daarom ook zijn ouders vaak extra gevoelig voor zaken die in een tehuis als dit voorvallen. Conflicten worden opgeblazen. Vmik bemoeien de ouders zich 6j helemaal niet met de gang van zaken of evel. Er is te weinig evenwicht. @ i fichting kun je niet zonder Teer zeggen: We nemen de kindertjes op en voor de rest bemoeien we ons nergens me. Alleen al daar-Jm hebben we een maatschappelijk werkster aangetrokken, die met de

ouders gaat praten en ze leert met hun gehandicapte kind te leven. Dat is een heel belangrijke taak”. De zuster Franciscanessen zijn weg-3p een pijnlijke manier. Zij waren het die als eersten de zwakzinnigenhulp van de grond brachten. De usters waren deskundig, op hun terrein, het terrein van de verzorging. Psycholoog Van der Sman: „Intussen zijn in de maatschappij dynamismen op gang gekomen (opleiding gespecialiseerde deskundigheid, schaalvergroting, verlegging van charitas naar deskundige hulpverlening), waardoor men rustig kan zeggen dat de zusters hun intentie niet geheel hebben kunnen verwezelijken”. De zusters Franciscanessen woonden in 'Huize Den Berg'. Gedurende 24 uur stonden ze, dag in dag uit, klaar om te verzorgen en te verplegen. Dokter Van Opdorp: „Ik geloof niet dat je tegenwoordig nog mensen vindt, die elke dag en elke nacht, een heel jaar lang, op een dergelijke manier zulk werk zouden doen”.

OPLEIDING

In 'Huize Den Berg' werken verpleegsters met een zwakzinnigenopleiding achter de rug. Er is een opleiding in de richting zelf, maar op dit moment wordt veel gebruik gemaakt, an de COZA (Centrale Opleiding voor Zwakzinnigenzorg), een opleidingsinstituut van Samivoer in Eindhoven. De opleiding duurt drie jaar. Gedurende de drie jaar wordt vooral veel aandacht besteed aan de psychologie.

Verplegers zijn er in het Goese tehuis niet. De directie zou ze wel graag hebben. Zuster Spijker: „Het is eigenlijk een beetje onnatuurlijke levenswijze, met alleen maar meisjes in huis.

Bovendien heeft een Z-vep leger ook wat meer kracht. Opstaandige verpleegden kan hij gemakkelijker de baas, dan de verpleegsters. En de steun voor de meisjes is trouwens ook erg belangrijk”.

Het werk dat de verpleegsters in 'Den Berg' verzetten is, vergeleken met de collega's in de ziekenhuizen, meent het grootste deel van het personeel, niet zwaarder. Tussen de verschillende afdelingen onderling bestaat echter wel degelijk een verschil. De afdeling met bedlegerige patiënten is wel de zwaarste afdeling.

Psycholoog Van der Sman: „Toch blijkt dat sommige verpleegsters, die van de zwaardere afdelingen naar de minder zware gaan, na een tijdje weer terug willen naar de bedpatiënten. Daar hoeven ze minder beslissingen te nemen. Op de andere afdelingen komen namelijk allerlei pedagogische problemen om de hoek kijken en de verantwoording is dan toch wel erg zwaar. Bij de bedpatiënten is er alleen de verpleging. Je weet als verpleegster precies wat je doen moet. Natuurlijk is de psychologische druk van het werken met 'dergelijke kinderen' wel erg groot.

Contact van de kant van de patiëntjes is er eigenlijk nauwelijks. Ik vind het dan ook verheugend dat de verpleegsters de kinderen toch gaan zien als troetelkindjes”. Afdelingshoofd Truus Vermeulen vindt het moeilijk om met de kinderen te werken, maar boeiend. „De kinderen teren met hele kleine beetjes. Het is een kwestie van enorm geduld en jok weer enorme blijdschap wanneer je ziet dat het kind vorderingen maakt. Bovendien ga je aan de cinderen hechten, al was het alleen maar omdat je weet dat het een Juitenbeentje is. Ze missen veel van Jims. Een normaal kind heeft de verzorging van z'n eigen moeder, maar deze linderen niet”.

LEEFGEMEENSCHAP

'Huize Den Berg' is een leefgemeenschap in een leefgemeenschap. Honderd mensen werken er, zonder dal buiten hun werkterrein iemand precies weet wat zij precies doen. Meisjes zullen soms uren achteren met een kind, dat afwijkingen heeft opgelopen door bijvoorbeeld hersenvliesontsteking na mazelen, na pokken, te sielen. Urenlang vol geduld. Yank zitten verpleegsters een uur met een kind op de arm en geven het met een lepeltje eten, alles met de grootste kalmte.

Het gebouw waarin gewerkt wordt, is uiterst onpraktisch. In verschillende bouwketen op het terrein spelen kinderen. In verbouwd huisjes wordt gepoogd een soort kleuterklasje na te bootsen. Een omgebouwd pakhuis doet dienst als gymzaal en arbeidstherapie-ruimte. De fy. siotherapeut ziet over enkele maanden een grote wens in vervulling aan. Hij knijgt een grotere ruimte toebedeeld. De Goese tandarts, die zich bereid verklaard heeft, de verpleegden van 'Den Berg' tandheelkundig te verzorgen, kan niet eens beschikken over een goede installatie. Binnenkort komt er ook een 9edagoog, maar waar die z'n werk-kamer zal krijgen, is voor de directie een groot vraagteken. Er wordt eimprovisieerd in 'Huize Den Berg' iag in dag uit, jaar na jaar. Maar remand, die precies weet, wat er m 'ue burcht' gebeurt.

Eten: vaak drie kwartier per patiënt.

JACQUELINE HUILT ALS EEN PATIENTJE STERFT

Jacqueline van Liere is 21 jaax. Ze is hoofd van de afdeling 'Sneeuwkllokje'. Er worden de oudere bedpatiënten verzorgd. Het zijn ook de ernstige patiënten. Vijf en een half jaar geleden begon Jacqueline in 'Huize Den Berg'. Op het moment dat we met haar praten, ligt één van haar patiëntjes op ster'en.

„Als het kind sterft, zal ik zeker huilen. Jaar is dat zo vreemd? Je raakt hardstikke gehecht aan de kinderen. Het dit kindje hebben we op de zaal eigenlijk nooit contact gehad. Toch ben ik er zeker een paar dagen kapot mee. Iert een wat droevige Jacqueline.

„De andere meisjes zijn er ook wel e,en van ondersteboven, maar toch anders dan ik.. Ze zijn jonger en nog niet zo lang hier. In het begin is het wel moeilijk om aan het werk in een tehuis als dit te wennen, maar je raakt aan de kinderen gehecht en dan doe je het met liefde en plezier. Er zijn toch nog wel meisjes, die na de twee maanden proeftijd toch maar liever niet vertel gaan met het werk”, ertelt Jacqueline.

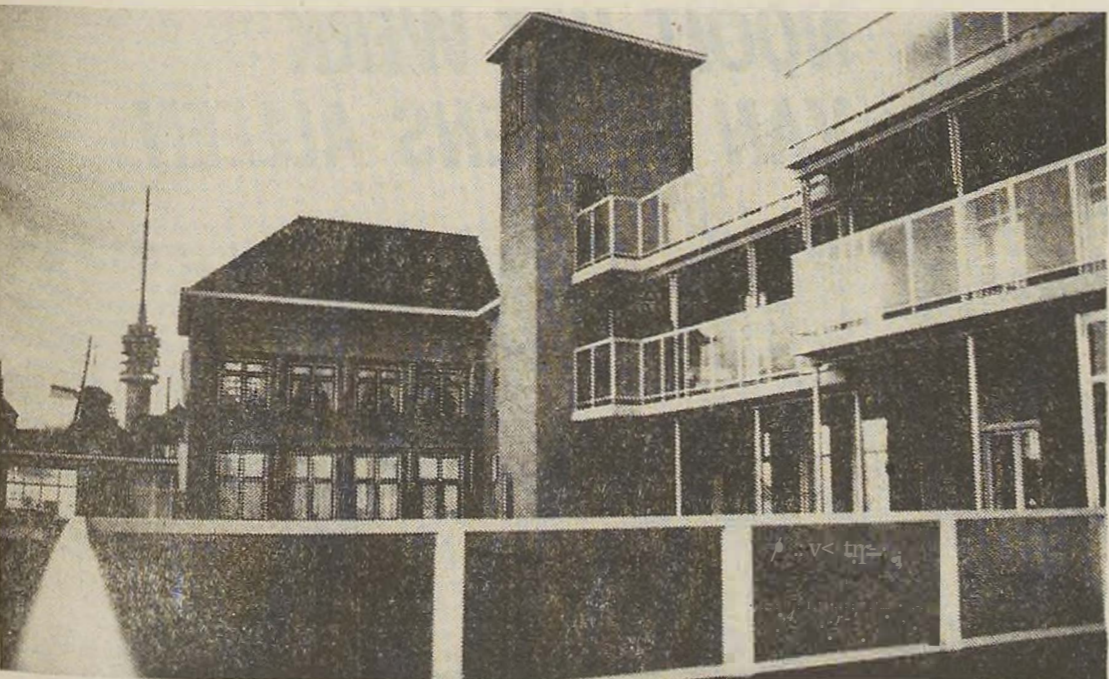
Ze is ervan overtuigd dat eigenlijk niemand precies weet wat er in 'Huize Den Berg' gebeurt. „De maatschappij kijkt er vreemd tegen aan. Ze zien de kinderen en het werk natuurlijk heel anders dan VII. De meesten zeggen: Ik snap niet hoe je be' volhoudt om hele dagen zo tussen die kinderen te zitten. Als vreemden dat zeggen, maak ik me daar nog niet zo druk over. Maar ze moeten het niet te vaak zeggen. Trouwens het grootste deel, an het Nederlandse, 'olk weet helemaal niet wat er in tehuizen als deze gedaan wordt. Als ik het moet

amenvatten: Het is het iel'7.0rgen '1in zwakzinnigen. We noemen ze 'Panenten en pupillen'. Jacqueline vertelt dat de verpleegsters in 'Den Berg' erg vrij worden gelaten. „Als je het vergelijkt met ziekenhuizen zeker. Dat is trouwens ook logisch als je weet dat de verpleegsters in een tehuis als dit het dichtst bij de verpleegden staan. Zij zijn predits op de hoogte van het hele gedrag van de kinderen; weten precies wat ze nodig hebben en wat ze zijn vilden. De directie ondertkent ook volledig dat wij hier erg belangrijk zijn”.

Eén min de pupillen in de lfenit'klas.

Den Berg' s'et er aan de achterkant beduidend mooier met dal aan de voorkant.